PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 232 Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, środa, 9 października 1929 r.

TREŚĆ: Z. S. R. R. a sprawy zagraniczne: Sytuacja polityczna w Polsce. — Litwa a Z. S. R. R. — Anglja a Z. S. R. R. — Chiny a Z. S. R. R. — **Sprawy wewnęrzne:** Życie partyjne. — Życie gospodarcze.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE.

Izwiestja 5.X. donoszą z Warszawy, iż „Głos Prawdy" ogłosił artykuł o stosunkach między inteligencją polską a białoruską. Zdaniem pisma, artykuł „Głosu Prawdy" jest dowodem rozczarowania „piłsudczyków" w stosunku do inteligencji białoruskiej. W komentarzu do tej depeszy pismo powołuje się na opinję b. wojewody Dunin-Borkowskiego, który jako „wybitny piłsudczyk" i „jeden z kierowników polityki narodowościowej rządu polskiego" stwierdził w pewnym swoim artykule, iż każdy naród dąży niezmiennie do równouprawnienia narodowościowego. „Piłsudczycy" twierdzili, iż będą mogli rozstrzygnąć zagadnienie narodowościowe w Polsce, lecz obecnie obrali politykę, którą Dunin-Borkowski nazywa „polityką Metternicha". Po uwięzieniu posłów białoruskich „piłsudczycy" usiłują skierować białoruski ruch wyzwoleńczy na drogę porozumienia z imperjalizmem poskim. Ukazanie się artykułu o inteligencji białoruskiej w „Głosie Prawdy" dowodzi, iż „piłsudczycy" zaczynają rozumieć, że nikt z nimi nie pójdzie, prócz garstki osób, do których społeczeństwo białoruskie ustosunkowało się, jako do płatnych agentów rządu polskiego.

Izwiestja 5.X. podają w depeszy z Warszawy (Bratina), iż przemysł metalowy w Polsce przechodzi kryzys, który powoduje zmniejszenie produkcji oraz masowe zwalnianie robotników. Zatarg w fabryce „Parowóz" zostanie rozstrzygnięty po uzyskaniu przez robotników ostatecznej odpowiedzi administracji, lecz wynik tego zatargu nie rozstrzygnie o sytuacji w przemyśle metalowym, gdyż ze względu na zwalniania robotników w innych zakładach tego przemysłu przewidywany jest ogólny strajk metalowców w Polsce.

Prawda 4.X. omawia strajk w „Parowozie", podkreślając udział posłów Kieruzalskiego i Gawronia w organizacji strajku.

Prawda 3.X. donosi o rozwiązaniu związku zawodowego metalowców w Warszawie, zaznaczając, iż — zdaniem władz — istnienie tego związku zagrażać miało bezpieczeństwu publicznemu.

Prawda 3.X. podaje, iż 30.IX. miał się odbyć we Lwowie zjazd związków zawodowych, zwołany przez PPS i ukraińską partję socjal - demokratyczną. Celem zwołania zjazdu miało być zademonstrowanie jedności socjalistów polskich i ukraińskich. Przygotowawcza akcja Żuławskiego spowodowała, iż delegaci zjazdu składali się przeważnie z urzędników związkowych. Zamiary organizatorów zjazdu zostały jednak udaremnione dzięki przyjazdowi do Lwowa 62-ch przedstawicieli lewicy związkowej. Przedstawiciele ci odbyli konferencję, na której zapadły uchwały w kwestjach politycznych i zawodowych. Między innemi konferencja wezwała proletarjat do zwalczania faszyzmu i przygotowań do wojny przeciwko Z. S. R. R. oraz powzięła uchwałę w sprawie samostanowienia narodowościowego. Działo się to w przededniu otwarcia zjazdu, w dniu zaś otwarcia przybyło do Lwowa jeszcze 60-ciu delegatów lewicy, którzy wraz z poprzednimi 62-ma delegatami i z 20-ma delegatami lewicy ze Lwowa utworzyli grupę, liczącą przeszło 140 osób. PPS i socjal - demokraci ukraińscy zebrali zaledwie 70 delegatów, z których część nie zjawiła się na zjeździe. Widząc opanowanie zjazdu przez lewicę, Żuławski zażądał policyjnej interwencji. Policja zmusiła delegatów do wyjścia na ulicę, gdzie do nich przyłączyli się robotnicy z sztandarem komunistycznym. Poseł Rosiak wygłosił mowę, po której odbyła się demonstracja, zlikwidowana przez policję konną.

Proletarśka Prawda 26.IX. w art. wst. p. t. „Opluci zdrajcy" omawia stosunek marsz. Piłsudskiego do PPS., zarzucając temu stronnictwu lokajski stosunek do osoby Marszałka i do rządu. Czerwcowe oświadczenie marsz. Daszyńskiego, poczynione marszałkowi Piłsudskiemu, równało się — zdaniem pisma — kapitulacji PPS. przed rządem. Po ogłoszeniu ostatniego artykułu marsz. Piłsudskiego sytuacja, w której się znalazła PPS., jest o tyle przykra, iż „została opluta przez tego pana, o którego łaskę zabiega". Pismo twierdzi, iż pewność tonu marsz. Piłsudskiego w jego stosunku do PPS. nie płynie bynajmniej z dobrej sytuacji gospodarczej i finansowej Polski, lecz z tego jedynie, iż PPS. jest „partją zdrajców", z którą nikt nie potrzebuje się liczyć.

Krasnaja Gazieta 26.IX. podaje z Warszawy, iż „próby pojednania Piłsudskiego z Sejmem" doznały niepowodzenia wskutek oporu ze strony prawicy sejmowej i doprowadziły do nowego zaognienia stosunków między marsz. Piłsudskim a Sejmem. Marsz. Piłsudski domagać się ma bezwzględnego ograniczenia praw Sejmu, uchylenia nietykalności poselskiej i wtłoczenia prac sejmu w ramy technicznego omawiania budżetu.

Wieczerniaja Moskwa 1.X. w art. p. t. „Gangrena dyktatury" (Własowa) oświadcza, iż Polska przechodzi przez okres głębokiego kryzysu politycznego, który jest odzwierciadleniem kryzysu gospodarczego.

Nie jest to zwykły kryzys ministerjalny, lecz kryzys państwowości polskiej, kryzys dyktatury marsz. Piłsudskiego, z której żaden odłam burżuazji polskiej nie jest obecnie całkowicie zadowolony. Marsz. Piłsudski i jego zwolennicy nie mogą się zdecydować, na jakich żywiołach mają opierać swoją władzę w państwie. Powoduje to stałe wahania i niepowodzenia polityki marsz. Piłsudskiego płyną z tego, iż nie szukał tego powodzenia w żadnym określonym kierunku. Obecna sytuacja w Polsce powoduje, zdaniem autora, obostrzenie walki klasowej.

LITWA A Z. S. R. R.

Izwiestja 3.X. oświadczają, iż pierwsze kroki rządu Tubelisa świadczą wyraźnie iż rząd ten, nie zmieniając zasadniczego kierunku polityki, jaki partja tautininków obrała po przewrocie 17 grudnia 1926 roku, dąży do wyeliminowania prawicowego faszyzmu litewskiego, którego reprezentantem był Woldemaras. Rozpoczęcie procesu ks. Olszauskasa stanowi cios dla chrześcijańskiej demokracji litewskiej i równa się zaprzeczeniu pogłosek o porozumieniu, które jakoby ma nastąpić między rządem a wymienioną partją. Pismo nawołuje opinję sowiecką do pamiętania o tem, iż w Polsce istnieją wpływowe koła, które bacznie śledzą przebieg wypadków w Kownie, mając nadzieję, iż nastąpią komplikacje, które umożliwią realizację agresywnych zamiarów militarystów polskich.

ANGLJA A Z. S. R. R.

Prasa sowiecka 5.X. ogłosiła podpisany przez Dowgalewskiego i Hendersona protokuł w sprawie procedury uregulowania spornych kwestyj w stosunkach angielsko-sowieckich, jaka ma być zastosowana po wznowieniu stosunków dyplomatycznych i po wymianie ambasadorów. Przyszłe rokowania objąć mają następujące kwestje: 1) stosunek rządów Anglji i Z. S. R. R. do konwencji z 1924 roku; 2) sprawę traktatu handlowego; 3) kwestję długów i innych pretensyj finansowych, w tej liczbie płynących z tytułu szkód, wyrządzonych przez interwencję przeciwko Z. S. R. R.; 4) kwestję przemysłu rybnego i 5) kwestję zastosowania dawnych traktatów i konwencyj. Rokowania prowadzone będą natychmiast po wznowieniu stosunków i po wymianie posłów przez kierownika polityki zagranicznej Anglji i przez posła Z. S. R. R. w Londynie z ewentualnym udziałem zaproszonych rzeczoznawców i komisyj mieszanych, utworzonych przez tych rzeczoznawców. Po wznowieniu stosunków dyplomatycznych i po wymianie posłów, które nastąpić mają z inicjatywy rządu Anglji po ratyfikacji protokułu przez rządy Anglji i Z. S. R. R., rządy te potwierdzą zobowiązanie w sprawie propagandy, płynące z art. 16 traktatu angielsko-sowieckiego z dnia 8.VIII 1924 r.

Prawda 5.X. ogłasza oświadczenie Dowgalewskiego, poczynione korespondentowi aj. Tass przed opuszczeniem Londynu. Dowgalewski stwierdził swe zadowolenie z powodu wyniku rokowań oraz oświadczył, iż ma nadzieję, że podpisany przez niego protokuł stworzy podstawę dla ustalenia trwałych stosunków między Anglją a Z. S. R. R. ku wzajemnej korzyści tych państw.

Izwiestja 4.X. w art. wst. oceniają podpisanie protokułu jako „zwycięstwo rozsądku" nad przeciwsowieckim uporem konserwatystów.

Izwiestja 4.X. donoszą z Warszawy, iż wynik rokowań angielsko - sowieckich wywarł wielkie wrażenie w polskich kołach politycznych. W Warszawie sądzono, iż rokowania natrafią na poważne trudności i że wznowienie stosunków będzie wobec tego odroczone na czas nieokreślony. Wskutek tych przewidywań prasa polska ocenia wynik rokowań jako dyplomatyczne zwycięstwo Z. S. R. R.

Prawda 4.X., omawiając w art. wst. wynik rokowań londyńskich, ocenia go jako „krok naprzód" w stosunkach angielsko - sowieckich i twierdzi, iż Henderson zmuszony był do podpisania protokułu wskutek nacisku ze strony proletarjatu Anglji. Pismo oświadcza, iż Z. S. R. R. będzie spokojnie oczekiwał dalszych kroków rządu angielskiego w sprawie uregulowania stosunków angielsko - sowieckich.

Prasa sowiecka 4.X. ogłasza oświadczenie Litwinowa z powodu podpisania protokułu londyńskiego. Litwinow stwierdził swe zadowolenie z powodu tego podpisania, które nastąpiło na podstawie uwzględnienia punktu widzenia rządu Z. S. R. R., który zawsze uznawał, iż wznowienie stosunków dyplomatycznych powinno poprzedzić omawianie kwestyj spornych. Protokuł londyski ustala wyraźnie procedurę rokowań w tych kwestjach i rząd Z. S. R. R. będzie spokojnie oczekiwał dalszych kroków rządu Anglji.

CHINY A Z. S. R. R.

Prawda 5.X. podaje na podstawie wiadomości ze źródeł japońskich, iż oddziały Czang - Fa - Kueja prowadzą w prowincji Guan - Si pomyślną ofenzywę przeciwko wojskom Czang - Kaj - Szeka oraz donosi, iż aj. Reutera komunikuje, że wojska Czang - Fa - Kueja poniosły klęskę. Pismo jest zdania, iż dalszy przebieg wypadków w Chinach będzie zależał od stanowiska En - Si - Szana i Fenga.

Krasnaja Gazieta (Władywostok) z drugiej połowy września zamieszcza liczne notatki o starciach między oddziałami sowieckiej straży granicznej a oddziałami białogwardyjskiemi na terytorjum Z. S. R. R.

Krasnaja Gazieta 19.IX. oblicza na 10.000 liczbę białogwardzistów, działających przeciwko Z. S. R. R. w obwodzie Pomorskim.

SPRAWY WEWNĘTRZNE

ŻYCIE PARTYJNE.

Prasa sowiecka z drugiej połowy września potępia opozycję prawicową i donosi o licznych wypadkach wykluczenia opozycjonistów z partji. W B. S. R. R. aresztowano wykluczonych z partji b. komisarza ludowego rolnictwa Pryszczepowa i b. komisarza ludowego opieki społecznej Masalskiego, którym zarzucane jest wypaczanie polityki władz sowieckich na korzyść kułaków.

ŻYCIE GOSPODARCZE.

Prasa sowiecka 1.X. poświęciła całą niemal treść swych numerów 5-cioletniemu planowi rozwoju gospodarki z okazji rozpoczęcia drugiego roku t. zw. „piatiletki".

Drukarnia „KADRA" [illegible] [illegible]